

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 18

Засновано у 2015 році

Рівне – 2023

УДК 37 : 005.591.61 -66
ББК 74.200

Інноватика у вихованні: зб. наук. пр. Вип. 18. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт.ун-т; упоряд.:О. Б. Петренко; ред. кол.: О. Б. Петренко, Н. Б. Грицай, Т. С. Ціпан та ін. Рівне: РДГУ, 2023. 328 с.

До збірника увійшли наукові праці з теорії і методики освіти та виховання. У наукових розвідках представлено різновекторність сучасних підходів до змісту, форм і технологій освітнього процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Грицай Наталя Богданівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри природничих наук з методиками навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу педагогічного джерелознавства та біографістики Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Члени редколегії:

Androszczuk Irena (Андрощук І. М.), доктор габлітований, професор, професор кафедри Педагогіки праці та андрагогії Академії педагогіки спеціальної імені Марії Гжегожевської у Варшаві (Республіка Польща);

Безкорвайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Вихрущ А. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Дичківська І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету;

Кобилянський О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності Вінницького національного технічного університету;

Ковальчук О. С., доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник Національного університету харчових технологій;

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Мельничук І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки вищої школи та суспільних дисциплін Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського;

Павелків К. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи, завідувач кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Pobirchenko Natalia (Побірченко Н. С.), доктор габілітований, професор, професор надзвичайний на факультеті суспільних та гуманітарних наук Державного вищого навчального закладу імені Вітелона в Легніці (Республіка Польща);

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Савчук Б. П., доктор історичних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника;

Sieradzka-Baziur Bożena (Сєрадзька-Базюр Б.), доктор габілітований, професор, проректор з наукової роботи і освітніх програм, Академія «Ігнатіанум» у м. Кракові (Республіка Польща);

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

SirojC Zdzislaw (Сіроїц Здзіслав), доктор габілітований соціальних наук в галузі педагогіки, професор, професор кафедри педагогіки Інституту педагогіки і психології Вищої школи менеджменту у Варшаві (Республіка Польща);

Баліка Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Skubisz Jolanta (Скубіш Йоланта), кандидат соціальних наук в галузі педагогіки, ад'юнкт відділу педагогіки і психології Академії гуманітарно-економічної в м. Лодзь, член групи соціальної педагогіки в Комітеті педагогічних наук Польської академії наук у Варшаві (Республіка Польща);

Остапчук Н. О., кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

Петренко С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій та моделювання Рівненського державного гуманітарного університету;

Шадюк О. І., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України у категорію «Б» у галузі педагогічних наук (спеціальності – 011, 014, 015).

Фаховий збірник наукових праць РДГУ «Інноватика у вихованні» індексується міжнародною наукометричною базою даних Index Copernicus International:
<https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=48435>

Упорядники: проф. Петренко О. Б., доц. Ціпан Т. С., доц. Баліка Л. М., Бабяр А. А.
Науково-бібліографічне редагування: наукова бібліотека РДГУ.
Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол № 11 від 26 жовтня 2023 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Сухомлинська О. Василь Сухомлинський про захисне виховання: сьогоднішні рефлексії.....	6
Богущ А. Захисна педагогіка Василя Сухомлинського у партнерській взаємодії батьків і педагогів.....	15
Петренко О., Пустовіт Г., Олексюк О., Поліщук І. Моральне виховання неповнолітніх засуджених у процесі трудової діяльності в умовах виправної установи.....	24
Безкоровайна О., Ткачук А. Сучасні аспекти формування громадянської солідарності у майбутніх вчителів іноземної мови в умовах міжкультурного інформаційного простору.....	35
Білавич Г., Гудовсек О. Освіта та моральне виховання дорослих в Україні у вимірі пенітенціарної педагогіки європейських країн.....	45
Блавт О. Сучасне інклюзивне фізичне виховання: інновації та можливості.....	56
Журба К. Цифровізація військово-патріотичного виховання української молоді в умовах війни.....	66
Koliada N. Family-type children's home as an alternative form of childhood social protection.....	76
Кочубей Т. Соціальний аспект дитинства у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського.....	86
Mykhalechuk N., Ivashkevych E., Gron L., Kvasnetska N. Challenges of online studying: the theory and the practice.....	96
Мушкета Р., Кіндрат В., Кіндрат П., Гоголь Т. Wartości i cele edukacji do rekreacji fizycznej. Współczesne podstawowe czynniki rozwoju rekreacji ruchowej.....	107
Пелех Ю., Антончик Є. Нормативне відображення звернення до аксіологічного підходу у контексті модернізації вищої педагогічної освіти України у XXI столітті.....	119
Розман І., Петрова А. Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій бібліотечної та архівної справи.....	129
Потапчук Т., Пукас І., Каньоса Н. Співпраця педагога з батьками у змісті полікультурного виховання дітей.....	137
Стадник В. Актуальність інноватики в освітньому процесі фізичного виховання: виклики воєнного стану.....	145
Баліка Л., Петренко С., Петренко І. Неформальна та інформальна освіта: нові способи формування компетентностей фахівця в сучасних умовах.....	155
Баранюк І. Художньо-педагогічні твори Василя Сухомлинського як виховний засіб в початковій школі: методичний аспект.....	163

Боса В., Петренко С. Зміст та сутність концепта «інформація» в контексті інформологічного підходу та використання інформаційних технологій у підготовці філологів.....	174
Кашуба А., Ковальський В., Панчук А., Панчук І. Компетентність учителя фізичної культури в контексті вимог Нової української школи	186
Козир М., Козік О., Петренко К., Холявінська С. Абетка моральних цінностей: погляд на сучасну людину в умовах війни.....	197
刘婷婷 (Tingting Liu), 甦 (Su Xiao). Дух педагога В. Сухомлинського: особливості, формування та роздуми.....	212
Остапчук М. Цілісна система науково-дослідницької роботи викладача ЗВО і учня як спосіб підготовки талановитої молоді (на прикладі Малої академії наук України).....	218
Стельмашук Ж. Формування соціальної компетентності майбутніх учителів іноземної мови засобами волонтерської діяльності.....	231
朋 腾(Teng Peng), 甦 (Su Xiao). Серце віддаю дітям – погляд В. Сухомлинського на вчителів та його сучасне значення.....	239
Ціпан Т. Ресурсні можливості навчальної дисципліни «Педагогіка партнерства у шкільно-сімейному вихованні» у формуванні професійної компетентності майбутніх магістрів початкової освіти.....	247
Шліхта Г. Змістовне наповнення структурних елементів ціннісно-деонтологічних компетенцій майбутніх фахівців з інформаційних технологій.....	259
Доробки молодих науковців	
Лебзіна К. Розвиток фізичних якостей молодших школярів засобами рухливих ігор.....	275
Махиня С., Прус Г., Ярмак О. В. Сухомлинський – учитель: особлива місія педагога в кризових ситуаціях.....	286
Пелех В. Концептуальний аналіз сучасних підходів до розуміння ціннісно-смыслові саморегуляції особистості.....	294
Філоненко Р. Відображення ідей В. О. Сухомлинського в концепції Нової української школи.....	304
Шульгач М. Освітня і наукова діяльність кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету: ретроспективний аналіз.....	312

Шульгач Марія

здобувачка ступеня PhD

Рівненського державного

гуманітарного університету,

м. Рівне, Україна

ORCID: 0009-0001-3369-2678

e-mail: shulhach.mariya22@rshu.edu.ua

**ОСВІТНЯ І НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ,
ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ**

Анотація. У статті здійснено ретроспективний аналіз освітньої і наукової діяльності викладачів кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету. В публікації простежується динаміка зростання наукового потенціалу кафедри, аналізуються досягнення, характеризуються основні напрями її діяльності, як-то: навчальна, методична, наукова, міжнародна й ін.

Схарактеризовано роль професорів кафедри: Б. Мітюрова, С. Дем'янчука, С. Пальчевського, І. Малафіїка та інших викладачів у становленні і розвитку кафедри, формуванні конкурентоспроможних сучасних фахівців.

Проаналізовано певні періоди розвитку кафедри, а саме: зміни у підготовці кваліфікованого і компетентного вчителя, соціального педагога та менеджера, активний приріст наукових кадрів (1940-1980 рр.); плідну працю відомих науковців, викладачів кафедри, розробки важливих науково-педагогічних шкіл: «Проблем педагогіки миру» – С. Дем'янчука, «Історія розвитку школи» – Б. Мітюрова (1973-1986); вивчення передового педагогічного досвіду вчителів міста Рівне та Рівненської області, функціонування двох творчих лабораторій: лабораторії сучасного уроку – І. Малафіїка, фкмеологічної лабораторії – С. Пальчевського (1990-2013 рр.); провадження навчально-виховної діяльності, організація наукових конференцій, створення нових спеціальностей, навчальних програм (2014-2017 рр); відкриття навчально-методичного центру «Соціально-управлінської роботи», проведення міжнародної діяльності, вивчення інноваційних технологій навчання задля високоякісного викладання дисциплін для здобувачів освіти (2020-2022 рр.).

Окреслено стратегію розвитку кафедри, що спрямована на всебічне оновлення всіх сфер її діяльності, інтенсифікацію освітнього процесу, поглиблення науково-дослідницької діяльності зі здобувачами вищої освіти.

Ключові слова: кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи, освітня і наукова діяльність, професорсько-викладацький склад, заклад вищої освіти.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти великого значення набувають використання теоретичного, дидактичного, педагогічного, організаційного, наукового досвіду накопиченого вітчизняними науковцями та педагогами закладів вищої освіти. Тому актуалізація вивчення освітньої та наукової діяльності викладачів кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету сприятиме системному осмисленню та послідовному використанню кращих надбань кафедри у реформуванні сучасної вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Особливості підготовки майбутніх вчителів неодноразово привертала увагу українських дослідників педагогічної освіти. Історію реформування педагогічної освіти на Рівненщині досліджували О. Прищепа (2009), Т. Сорочинська (2014). Історія Рівненського педагогічного інституту (університету) на різних етапах його розвитку висвітлена у працях Б. Столярчука (Столярчук та Постоловський, 2020), Р. Постоловського (Постоловський, 2012, 2020).

Внесок завідувача Б. Мітюрова у розвиток кафедри педагогіки і психології Рівненського державного педагогічного інституту ім. Д. З. Мануїльського (1973-1994 рр.) проаналізовано Ю. Чередняк (2015).

Водночас освітня і наукова діяльність кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи у її ретроспективі до сьогодні не була предметом аналізу.

Мета статті – проаналізувати діяльність кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи в Рівненському державному гуманітарному університеті від її заснування, визначити роль її викладачів у розвитку вищої освіти в регіоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи є однією з найстаріших кафедр Рівненського державного гуманітарного університету. З початку створення мала назву кафедра педагогіки та психології, потім – кафедра педагогіки, пізніше – кафедра загальної і соціальної педагогіки, далі загальної і соціальної педагогіки та акмеології, донедавна – загальної і соціальної педагогіки та управління освітою. Нині – кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи.

Кафедра педагогіки та психології була утворена одночасно із заснуванням Рівненського учительського інституту в 1940 році. Це була ключова кафедра, що відповідала за підготовку компетентного, творчого вчителя. Першим завідувачем кафедри став Д. Ятченко, а з 1953 року кафедру очолив к. пед. наук., доцент І. Оплаканський, якого призначили за направленням

Міністерства освіти України. Кафедра з початку створення налічувала 18 педагогів, з яких 5 кандидатів наук та 13 викладачів без наукового ступеня. Надалі кафедру очолювали: к. пед. н., доц. К. Кіндрат, д. пед. н., проф. Б. Мітюров (Постоловський, 2012).

З 1966 року на кафедрі працювало багато відомих педагогів – доктори та кандидати педагогічних наук: С. Дем'янчук, А. Богуш, В. Вечір, Л. Коптюк, Д. Ситловий, А. Михайлова, М. Ямницький, Р. Бандура, Б. Бричок, С. Карпенчук, С. Максимюк, В. Юрченко, С. Пальчевський, М. Антонєць, О. Шевчук (Кафедра).

Значний внесок у розвиток закладу освіти зробив доктор педагогічних наук, професор Степан Дем'янчук, який в своєму житті пройшов великий шлях від вчителя і директора сільської школи до відомого вченого в галузі педагогіки. У травні 1966 року одержав запрошення на викладацьку роботу в Рівненський державний педагогічний інститут, де працював на посаді старшого викладача, а згодом доцента і професора кафедри педагогіки і психології. У 1968 році йому було присвоєне вчене звання доцента, у 1978 році присуджено науковий ступінь доктора педагогічних наук, а в 1981 році Степан Якимович отримав вчене звання професора. У 1993 році на загальних зборах міжнародної академії педагогічних і соціальних наук одностайно обраний академіком.

З 1975 року впродовж 25 років С. Дем'янчук був деканом педагогічного факультету. Учений створив наукову школу з проблем педагогіки миру, був ініціатором організації руху асоціації «Педагоги за мир та взаєморозуміння». Степан Якимович організовував з вчителями, викладачами і студентами експериментальну роботу з питань позакласної виховної роботи в школах і педагогічних закладах вищої освіти. З його ініціативи проводилися обласні науково-теоретичні та практичні конференції, 5 міжнародних наукових конференцій з виховання учнівської молоді в дусі миру, підготував до захисту 28 кандидатів наук та 2 докторів наук. С. Дем'янчук підтримував активні зв'язки з вчителями шкіл та викладачами з багатьох країн.

Степан Дем'янчук – автор 562 наукових праць в науково-методичних журналах, газетах та видавництвах на українській, російській, болгарській, таджицькій, киргизькій мовах, в тому числі 27 монографій. За багаторічну плідну працю нагороджений орденами і медалями. Член Міжнародної академії педагогічних і соціальних наук Степан Якимович Дем'янчук є засновником та ініціатором створення Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка С. Дем'янчука (Архів, РДГУ).

З 1973 р. по 1980 р. досить активно проходив науковий ріст кафедри. Було захищено 1 докторську (С. Дем'янчук) та 5 кандидатських дисертацій (Р. Бандура, Л. Коптюк, Б. Бричок, М. Антонєць, М. Ямницький) (Кафедра, РДГУ).

Видатний вітчизняний педагог Борис Мітюров працював на кафедрі з 1973 року на посаді завідувача кафедри педагогіки та психології. Б. Мітюров –

відомий вчений в галузі історії педагогіки. Науковець поєднував як викладацьку так і науково-дослідницьку діяльність, яка базувалась на вивченні історії розвитку школи та педагогічної думки в Україні.

За роки педагогічної діяльності в Рівненському педінституті Борисом Никифоровичем опубліковано 4 монографії, 13 розділів в підручниках і хрестоматії з історії педагогіки, статті в Українській радянській енциклопедії, педагогічному словнику, наукових збірниках та інших виданнях. Він співавтор «Антології педагогічної думки на Україні XVI – XVIIст.». У методичному посібнику «Розвиток школи і народної освіти на Рівненщині» (1990) вчений зібрав матеріали, які охоплюють значний історичний період у розвитку школи і освіти на Рівненщині з 1945 по 1985 р. Подані документи (спогади вчителів, культурних діячів про лихоліття 1941-1945 рр., уривки зі статей, доповідей вчителів з питань розвитку школи і освіти, витяги з указів президії Верховної Ради України, списки заслужених вчителів України у Рівненській області, статистичні дані про шкільну мережу цього періоду, декларацію прав дитини) доказово свідчать про стан шкільництва, освіти на Рівненщині 1945-1985 рр. (Чередняк, 2015).

Борис Мітюрів створив власну наукову школу, підготував 3 доктори і 26 кандидатів педагогічних наук. Лекції науковця були не схожі одна на одну, завжди були актуальними і несли в собі не тільки пізнавальний інтерес для майбутніх вчителів, а й великий заряд людяності, доброти і гуманізму. Плідна, педагогічна, творча, наукова та активна діяльність вченого відзначена кількома державними нагородами (Архів, РДГУ).

Станом на 1986 р., останній рік керування Б. Мітюрова, на кафедрі педагогіки та психології працювало 13 викладачів, із яких 2 доктори педагогічних наук і 7 кандидатів, доцентів та 4 викладачі без наукового ступеня. Науковий ріст кадрового потенціалу сприяв забезпеченню якісного навчально-виховного процесу. Особлива увага на кафедрі приділялася науковій роботі зі студентами. Щороку кожен викладач із науковим ступенем здійснював керівництво дипломними роботами не менше двох-трьох студентів. Кафедра співпрацювала з членом-кореспондентом АПН СРСР, директором школи-інтернату у с. Верба Рівненської області Г. Нестеренко (Постоловський, 2012).

У 1987-2022 рр. кафедра, яка була перейменована в кафедру загальної і соціальної педагогіки, очолював доктор педагогічних наук, професор І. Малафійк, член-кореспондент Міжнародної Академії педагогічних наук, академік Української Академії акмеологічних наук (2009 р.), нагороджений нагрудним знаком «Відмінник освіти України» (2003 р.). Професором Іваном Малафійком розроблено методологію та методику застосування системного підходу до вивчення дидактичних явищ, процесів, фактів, розкрито сутність системності знань. Ним було розроблено рівневу 12-ти бальну шкалу оцінювання навчальних досягнень учнів, яка з успіхом використовувалася у

школах м. Рівне і Рівненської області з 1994 р. по 2000 р., її основні положення були враховані у новому варіанті міністерської шкали оцінювання навчальних досягнень учнів (Кафедра, РДГУ). За новим навчальним посібником І. Малафійка «Дидактика: теорія і практика навчання» навчалось не одне покоління педагогів країни.

На кафедрі у цей час працювало 11 штатних викладачів, з яких 2 доктори наук (І. Малафійк, С. Пальчевський), 8 кандидатів, одна викладачка.

Доктор педагогічних наук, професор, заслужений вчитель України Степан Пальчевський відомий не лише в Україні, а й за кордоном, працював на кафедрі з 1995 р. Засновник української сугестопедагогіки Степан Пальчевський, працюючи професором кафедри видав низку навчальних посібників з грифом Міністерства освіти України: «Соціальна педагогіка» (2005), «Сугестопедагогіка: новітні освітні технології» (2005), «Педагогіка» (2007), «Акмеологія» (2008) (Архів, РДГУ).

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття головне завдання кафедри полягало в тому, щоб забезпечити майбутніх учителів глибокими і різносторонніми педагогічними знаннями, сформувати необхідні для професійної діяльності уміння і навички, розвивати у них педагогічне мислення, щоб дати можливість майбутнім педагогам цілеспрямовано проектувати й організовувати навчально-виховний процес, освоювати і самостійно розробляти нові педагогічні технології.

З 1990 по 2013 рр. викладачами кафедри активно вивчався передовий педагогічний досвід учителів м. Рівне та Рівненської області. При кафедрі була створена та успішно функціонувала лабораторія з вивчення передового педагогічного досвіду учителів Рівненщини, яку очолювала кандидат педагогічних наук, доц. С. Максимюк.

З 2007 р. кафедра працювала над комплексною проблемою «Становлення творчої особистості майбутнього вчителя». У контексті цієї теми викладачі кафедри працювали над проблемою удосконалення навчально-виховного процесу. Також функціонували дві творчі лабораторії: спільно з обласним управлінням освіти «Лабораторія сучасного уроку» – керівник проф. І. Малафійк; спільно з міським управлінням освіти «Акмеологічна лабораторія» – керівник проф. С. Пальчевський (Постоловський, 2012).

При кафедрі активно функціонувала аспірантура, яку загалом закінчили та захистили кандидатські дисертації 30 науковців під керівництвом докторів наук Б. Мітюрова, С. Дем'янчука, А. Богуш, І. Малафійка, С. Пальчевського, а також докторантура, яку закінчили та успішно захистили дисертаційні дослідження відомі фахівці, доктори педагогічних наук, професори О. Безкоровайна, С. Литвиненко, Л. Пелех, О. Петренко, М. Тадеєва (Постоловський та Столярчук, 2020).

У 2014-2015 н. р. кафедра набула статусу випускової за двома новими спеціальностями «Соціальна педагогіка» (бакалавр) та «Управління навчальним закладом» (магістр).

У 2016 році у зв'язку з виробничою необхідністю кафедру перейменовано на кафедру педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи. У цей час кафедра працювала над проблемою «Підготовка сучасного учителя в умовах нових парадигм», у межах якої наукові пошуки викладачів здійснювалися за окремими напрямками (Постоловський та Столярчук 2020).

У цей період викладачами кафедри розробляються та реалізуються педагогічно-краєзнавчі та навчально-виховні проекти: «Велика Волинь», «Соціальна реклама», «Педагогічний пошук: минуле, сучасне, майбутнє». Були проведені «акмеологічні мости» між навчальними закладами м. Рівне, круглі столи за участю викладачів, студентів та досвідчених вчителів Рівненщини з питань професійного і морально-етичного становлення майбутнього вчителя, тематичні вечори присвячені ювілейним датам видатних педагогів України.

Викладачі кафедри організували й провели низку всеукраїнських, регіональних, міжвузівських науково-практичних конференцій, як-то: Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 120-ій річниці з дня народження А. Макаренка, на тему «Педагогічне мислення в контексті теоретико-методичної спадщини А. Макаренка і сучасної педагогіки»; регіональні педагогічні читання, приурочені до 100-річчя від дня народження Б. Мітюрора, на тему «Історичні аспекти становлення та розвитку національної системи освіти в Україні у контексті педагогічної спадщини Б. Мітюрора»; «Актуальні проблеми сучасної дидактики в контексті вимог інформаційного суспільства»; «Модернізація освіти для сталого розвитку»; до 70-річчя з дня народження С. Пальчевського «Становлення та розвиток особистості людини як суб'єкта власного життя».

У 2014-2022 рр. кафедрою підготовлено і випущено 54 бакалаври соціальної роботи, 66 магістрів менеджменту.

З 2022 року кафедру очолює док. пед. наук, професор Ю. Пелех. Нині на кафедрі працюють 10 штатних викладачів: 2 доктори педагогічних наук, професори (Ю. Пелех, З. Шевців), 7 кандидатів педагогічних наук, доцентів (Л. Петрук, М. Остапчук, Л. Нечипорук, О. Оксенюк, М. Галатюк, І. Левчук, К. Данилюк) та 1 викладач (Р. Філоненко). Кафедра була і залишається загальноуніверситетською, оскільки забезпечує викладання педагогічних дисциплін на всіх 9 факультетах університету.

На сьогодні колектив кафедри вбачає своє завдання в тому, щоб на високому професійному рівні забезпечити підготовку майбутніх фахівців освітньої та соціальної сфери. Стратегія розвитку кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи базується на спроможності викладачів формувати високий особистісно-професійний потенціал майбутніх

фахівців; здатності викладачів до постійного творчого пошуку щодо виявлення способів удосконалення професійної підготовки; посилення взаємодії і співробітництва кафедри з іншими підрозділами університету, науково-дослідними установами, науковими товариствами, творчими спілками та спорідненими кафедрами інших ЗВО; співробітництві кафедри із загальноосвітніми закладами міста та області, а також соціально-педагогічними установами та соціальними службами міста Рівного та області (Кафедра, РДГУ).

Кафедра активно працює в напрямі міжнародної діяльності, що позитивно впливає на розвиток як викладачів (стажування, співпраця) так і здобувачів освіти (безкоштовне навчання, практика). За сприяння завідувача кафедри професора Ю. Пелеха міжнародна співпраця здійснюється з такими закладами вищої освіти: *Університет природничо-гуманістичний імені Яна Длугоша у Ченстохові (Польща)*; Scientific Methodical Center «Scientia Educologica» (Литва); Kodolanyi Janos University (KJU) (Угорщина); Veliko Tarnovo University (Болгарія).

Під керівництвом проф. Ю. Пелеха реалізується міжнародний проект «Erasmus+» та був реалізований міжнародний проект «Młodzi i kreatywni – kreatywna przedsiębiorczość dla rozwoju wspól pracy pomiędzy polską i ukraińską młodzieżą».

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, здійснений аналіз дає змогу зробити висновок, що кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи активно розвивається відповідно до вимог сьогодення та потреб здобувачів вищої освіти. Висококваліфіковані викладачі сконцентрували свої зусилля на виконанні найважливіших завдань державної політики в галузі вищої освіти, врахуванні міжнародних форм та стандартів у якісному забезпеченні навчально-виховної, навчально-наукової та науково-дослідницької діяльності зі здобувачами. Значний вплив на становлення та розвиток кафедри внесли видатні педагоги та науковці (Б. Мітюрров, С. Дем'янчук, С. Пальчевський, І. Малафіїк).

Поступове удосконалення освітньої і науково-дослідної роботи сприяли тому, що кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи стала однією з провідних у підготовці висококваліфікованих педагогів нової генерації в Рівненському державному гуманітарному університеті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Прищеп, О. (2009). Вища педагогічна освіта на Рівненщині: віхи історії (1944–60-і рр.). *Наукові записки. Серія «Історичні науки»*, 14, сс.143–155.
- Сорочинська, Т. (2014). Реформування системи педагогічної освіти Рівненщини в контексті суспільно-політичних змін (1939–1958 рр.). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 3(75), сс.176–179.

Постоловський, Р. (2012). *Рівненський державний гуманітарний університет: історія та розвиток (1940-2010рр.)*. Рівне: Волинські обереги. 66 с.

Дем'янюк, С. *Особова справа*. Архів Рівненського державного гуманітарного університету, Рівне.

Кафедра педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи. РДГУ. URL: <https://pedagogika.rshu.edu.ua/> (дата звернення 20.09.2023).

Чередняк, Ю.(2015). Внесок Б. Н. Мітюрова у розвиток кафедри педагогіки і психології Рівненського державного педагогічного інституту ім. Д. З. Мануїльського (1973-1994 рр.). *Освіта крізь призму мікроісторії: заклади освіти, особливості, навчальна література, листування*. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, сс.291-298.

Мітюров, Б. *Особова справа*. Архів. Рівненського державного гуманітарного університету, Рівне.

Малафіїк, І. *Особова справа*. Архів Рівненського державного гуманітарного університету, Рівне.

Пальчевський, С. *Особова справа*. Архів Рівненського державного гуманітарного університету, Рівне.

Постоловський, Р., Столярчук, Б. (2020). *Сівачі педагогічної ниви*. Рівне: Видавець Зень О. СС.218–219.

REFERENCES

Pryshchepa, O. (2009). Vyshcha pedahohichna osvita na Rivnenshchyni: vikhy istorii (1944–60-i rr.) [Higher Teacher Education in Rivne Region: Milestones of History (1944-60s)]. *Naukovi zapysky. Seriiia "Istorychni nauky"*, 14, ss.143–155.

Sorochynska, T. (2014). Reformuvannia systemy pedahohichnoi osvity Rivnenshchyny v konteksti suspilno-politychnykh zmin (1939–1958 rr.) [Reforming The System of Teacher Education in Rivne Region in The Context of Socio-political Changes (1939-1958)]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 3(75), ss.176–179.

Postolovskyi, R. (2012). *Rivnenskyi derzhavnyi humanitarnyi universytet: istoriia ta rozvytok (1940-2010rr.)* [Rivne State University for The Humanities: History and Development (1940-2010)]. Rivne: Volynski oberehy. 66 s.

Demianchuk, S. *Osobova sprava* [Personal file]. Arkhiv Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu, Rivne.

Kafedra pedahohiky, osvitnoho menezhmentu ta sotsialnoi roboty. RDHU. [Department of Pedagogy, Educational Management and Social Work. RSHU]. URL: <https://pedagogika.rshu.edu.ua/> (data zvernennia 20.09.2023).

Cheredniak, Yu.(2015). Vnesok B. N. Mitiurova u rozvytok kafedry pedahohiky i psykhologii Rivnenskoho derzhavnoho pedahohichnoho instytutu im. D. Z. Manuil'skoho (1973-1994 rr.) [Contribution of B. N. Mityurov to the Development of the Department of Pedagogy and Psychology of The D. Z. Manuil'sky Rivne State

Teacher Institute (1973-1994)]. *Osvita kriz pryzmu mikroistorii: zaklady osvity, osoblyvosti, navchalna literatura, lystuvannia*. Kyiv: Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka, ss. 291-298.

Mityurov, B. *Osobova sprava* [Personal file]. Arkhiv Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu, Rivne.

Malafiik, I. *Osobova sprava* [Personal file]. Arkhiv Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu, Rivne.

Palchevskiy, S. *Osobova sprava* [Personal file]. Arkhiv Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu, Rivne.

Postolovskiy, R., Stoliarchuk, B. (2020). *Sivachi pedahohichnoi nyvy* [Sowers of the Pedagogical Field]. Rivne: Vydavets Zen O. SS.218–219.

**EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC ACTIVITIES OF THE
DEPARTMENT OF PEDAGOGY, EDUCATIONAL MANAGEMENT AND
SOCIAL WORK OF RIVNE STATE UNIVERSITY FOR THE
HUMANITIES: RETROSPECTIVE ANALYSIS**

Maria Shulhach

PhD Candidate of the

Rivne State University for the Humanities,

Rivne, Ukraine

ORCID: 0009-0001-3369-2678

e-mail: shulhach.mariya22@rshu.edu.ua

Abstract. In the article, a retrospective analysis of the educational and scientific activities of the teachers of the department of pedagogy, educational management and social work of the Rivne State Humanitarian University is carried out. The publication traces the dynamics of the growth of the department's scientific potential, analyzes its achievements, and characterizes the main areas of its activity, such as educational, methodological, scientific, international, etc.

The role of professors of the department B. Mityurov, S. Demianchuk, S. Palchevskiy, I. Malafiyyik and other teachers in the formation and development of the department, the formation of competitive modern specialists is characterized.

In the article it was analyzed: changes in the training of qualified and competent teachers, social pedagogues, and managers, and an active increase in the number of researchers (1940-1980); the fruitful work of well-known scholars, teachers of the department, the development of important scientific and pedagogical schools: "Problems of Peace Education" by S. Demianchuk, "History of School Development" by B. Mityurov (1973-1986); studying the advanced pedagogical experience of teachers in Rivne and Rivne region, the functioning of two creative laboratories: the laboratory of the modern lesson – I. Malafiik, acmeological laboratory – S. Palchevskiy (1990-2013); conducting educational activities, organizing scientific conferences, creating new specialties and curricula (2014-

2017); opening of the educational and methodological center “Social and Management Work”, conducting international activities, studying innovative teaching technologies for high-quality teaching of disciplines for students (2020-2022).

The development strategy of the department is outlined, which is aimed at comprehensive renewal of all areas of its activity, intensification of the educational process, and deepening of research activities with university students.

Keywords: Department of Pedagogy, Educational Management and Social Work, educational and scientific activities, teaching staff, university.

Стаття надійшла до редакції 02.10.2023 р.